

1476

Röck István gépgyára

(2-4)

Pesten, soroksári-utca 20-dik szám alatt

ajánlja a készletben levő

hordozható cséplőgépeit tisztító és zsakoló szerkezettel,
hozátartozó 6 lovas, erős szerkezetű, hordozható, könnyű járatu járgányait,

továbbá

Hentzmann és amerikai cséplőgépeit

2, 3, 4 lóerőre járgánnyal együtt, szelelő- és szóró-rostait.

Különböző ekéit, vető- és arató-gépeit, szénagyűjtőit, boronáit, szeeska- és szecska-gépeit, kéz- vagy lóerő után, répavágóit, kukoriczamorzsolóit, minden nagyságu zuzógépeit, olaj- és tőpörtő-sajtóit, sóórlóit; valamint

locomobiljeit cséplőgéppel s körfűrészszel, fekvő gőzgepeit kazánnal együtt,
örlőmalmaikat ló- és gőzere tisztítóval vagy a nélkül, valamint minden nagyságu vízszivattyúit. — Gyártmányai szilárdsága- és czélserűségeért kezeskedik.

Heckenast Gusztávnál Pesten megjelent és minden könyvtárnál és könyvkötőnél kapható:

Gr. Széchenyi István

fennmaradt

munkái.

saját kézírataiból.

I. Hunnia. II. A buda-pesti lánczid története. — A közlekedési bizottmány alakulása.

(Nyolczadret, 246 és 264 lap) füzve 3 forint.

Zwei

Dichter Oesterreichs:

Franz Grillparzer, Adalbert Stifter.

Von

Emil Kuh.

(Octav, 516 Seiten) geheftet 3 Gulden.

Mit den Bildnissen beider Dichter.

1861

Az első magyar

(1-3)

selyem- és nemezkalap gyári raktárából

SKRIVÁN VINCZE

PESTEN,

főraktár: kigyó-tér.

Nagy választéku raktár mindennemű selyem- és nemez-kalapokból urak, hölgyek és gyermekek számára, saját és külföldi gyártmányok: kelme-vadászkalapok, házi- és vadász-sapkák, kucsmák, nyakkendők, utazási nemez-topánkák, ugyszintén hölgyi nemez-czipők bőrtalppal, papucsok és egészségi nemez-talpak.

Az összes formák az alanti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeleseknél a mellette álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, színét és a fej nagyságát kérjük megjelölni.

Kalapok, festés, tisztítás vagy divatosítás végett a legnagyobb készséggel elfogadtatnak és gyorsan elkészíttetnek.

Nagybani és daraladási munkák.

Köszvény és csúzos állapotok

gyógyíthatók. A legjobbnak bizonyult s valószínűleg az egyetlen szer, ehhez a

dr. Pattison-féle köszvényvatta,

melylyel különösen az arcz-, mell-, nyak- s fogfájások, fej-, kéz- s térdköszvény, továbbá tagszagatások, gerincez és agyekfájdalmakban stb. a legkitűnőbb eredménnyel használható. — Egy egész csomag ára 70 kr., fél csomagé 40 kr., s kapható Pesten: **Török József** gyógyszerész, király-utca 7-dik sz., — Aradon: **Bokor Antal**. — Pozsonyban: **Heinrich F.** gyógyszer. uraknál. 1383 (7-8)

Pest, uri-utca 4-dik szám.

Bámulatos olesón legujabb selymek, divatkelmék,

valamint férfi és női plaidek kaphatók

Pollák Zsigmond

divatkereskedésében uri-utca 4-ik sz. Pesten, Minták, valamint árjegyzékkel együtt vidékre bérmentve és ingyen küldetnek.

30 fton felüli megrendeleseknél, a bámulatos olesó áron kívül még 5% levonatik.

Női ruhák legujabb divat szerint, leggyorsabban s legjutányosabban elkészülnek.

Pest, uri-utca 4-dik szám.

Szepesi kárpátnövények kivonata

Fáykiss C. orvostudor által Késmárkon mell- és tüdőbajokban szenvedők számára.

A legodonosabban összegyűjtött és kizárólag alkalmas szepesi kárpáti főnövényekből készitve kitűnő hatásának bebizonyult szer köhögés, rekedtség, könnyű hurutos izgalmak, nyelő- és lélegzőműszerek, görcsös, idegzetes, nehézkes lélegzetti köhögési rohamoknál, szűkmellűség, oldalszurások, idült tüdőbajok, tüdőkörosak görcsös és gyengítő izzadáseinél, sőt a tápnedvek meggyűléseiből származó betegségeknel, valamint gyomor- és általános testi-elgyengülés ellen is.

A szepesi kárpátnövény tea, és szepesi kárpátnövény bonbonok használata Fáykiss orvostudortól legjobb eredményt nyújtják. 1380 (8-10)

Árak: 1 üveg kivonat használati utasítással együtt 75 kr. o. é.
1 csomag tea " " 25 kr. o. é.
1 skatulya bonbon " " 35 kr. o. é.

A tárgyak beszerezhetők magánál a készítőnél Fáykiss gyógyszerésznél Késmárkon; továbbá Pesten: **Török József** király-utca 7-ik szám. — **Thallmayer et Comp.** — **Kochmeister.** — **Zubek és Batory** egyetemter.

Legnyomásu, házi és szoba-távirtdák.

Legujabb találmány.

A legújabb és legelősebb házi távirtdák terén, olesóbb berendezés és kevesebb elhasználat mint a villan, os távirtdáknál. Megbizásokat és felvilágosításokat ad

OHM C. O. Pesten,

József-tér 15. szám.

a hol távirtdák is megtekinthetők. 1291 (30-34)

Buda-Pest, márczius 23-án 1873.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer hasábzott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számították. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: **Oppelik Alajos**, Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstein és Vogler**, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Fiume új kormányzója és a közmunkatanács alelnöke.

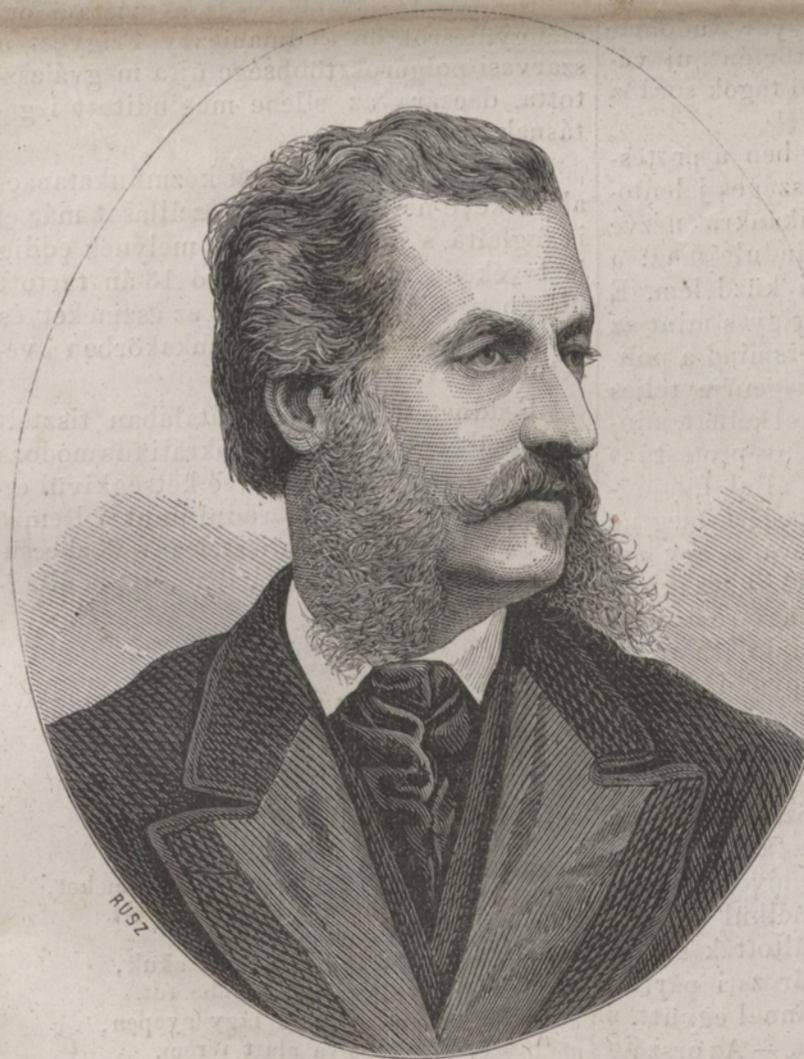
Állami életünk az alkotmány visszaállítása óta mind több-több tért nyujt azoknak, kikben a politikai becsvagy munkálkodási vágygal párosul. Ha módot lehetne rá találni, nem volna érdektelen összeszámítani mindazon fontos hivatalokat s nagy befolyásra és egyszersmind tovább képző munkára tért nyitó fontos állásokat, melyeket csak a kiegyezés óta lett lehetővé a hazafias magyar pártokhoz tartozó magyar embernek elfoglalni.

ideje a kiegyezés előttre, a nagyobb jellemekek alakulásának kora pedig a kiegyezés utánra esik ujabb nemzeti életünkben. De mint minden hires mondás, a Göthe mondása is csak féligazságot foglal magában. Bizonyos munkakörökre csak maga az élet nyílt munkatere képez tehetőségeket, mert a régi latin közmondás szerint a gyakorlat alkotja a férfit.

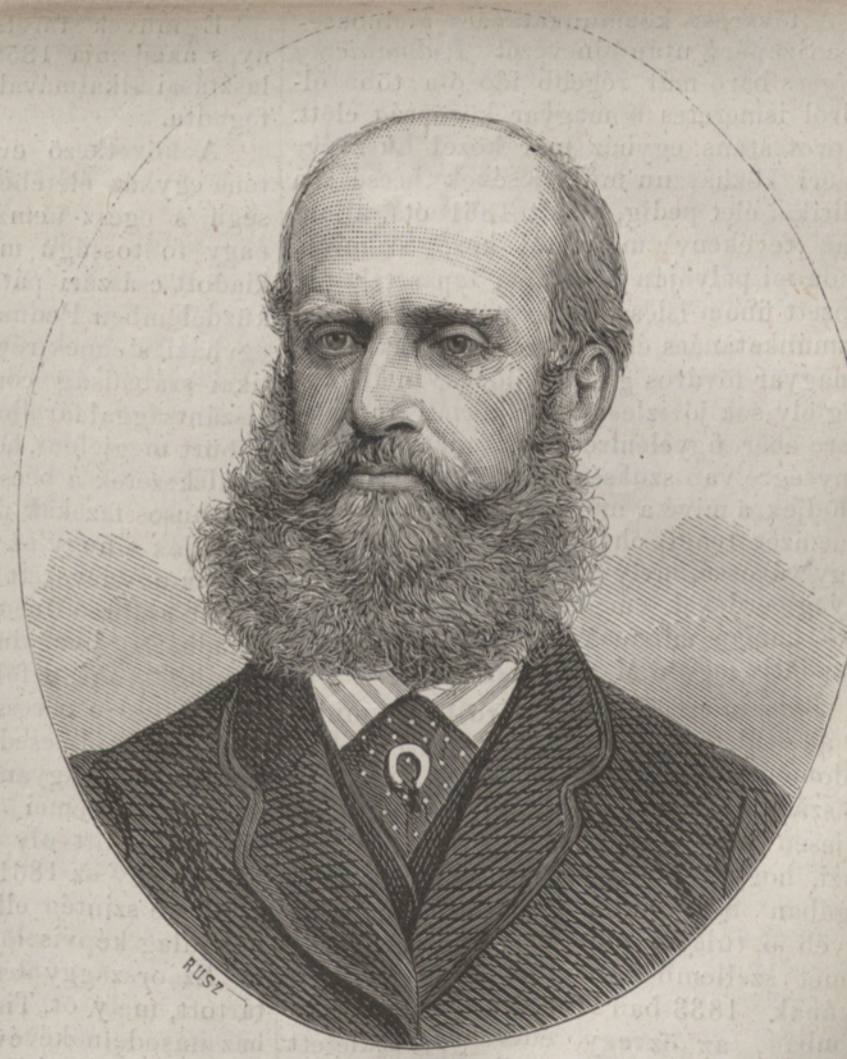
Kivált a magyar arisztokrácia ifjabb nemzedékének nemesebb becsvágya előtt

ják, mert bizony elég kevesen vágyunk hozzá, hogy az arravaló embert még lámpával is igyekeznünk kelljen előkeresni.

Ime ifjabb gróf Zichy Józsefnek az ipar gazdaság és kereskedelem miniszteriségére történt kinevezetésével is egy olyan állás nyílt meg, melyen utódának, az uj fumei kormányzónak bő alkalmá lesz államférfiúi tapintatáról bizonságot tenni s a magyar korona országait közt a jó egyetértésnek s a szorosabb egybetartozás hazafias érzésének

GRÓF SZAPÁRY GÉZA.

B. PODMANICZKY FRIGYES.

Ha Göthe ama hires mondásának, hogy „a talentum magányban, a jellem pedig az élet küzdelmében képződik“ megvalósulását a magyar életben akarnók keresni: azt kellene hinnünk, hogy a tehetőségek képződésének

csak a kiegyezés vonta föl a közélet küzdő terének sorompóit, s ma már csupán saját egyéni hibájoknak vagy épen bünöknek tulajdonítható, ha tehetőségeket és munkájokat a nemzeti közjóért értékesíteni elmulaszt.

nemcsak fenntartására, hanem erősítésére is munkálkodni.

Szapáry Géza grófnak, a közelebb ki-nevezett fumei kormányzónak e szép hivatala lesz uj helyzetében s ennek betöl-

tésénél csak nagyobb ösztönül szolgálhat neki fiatal elődének közismerésben részvétel sikeres működése.

Szapáry Géza gróf — kinek arczképét a közmunkatanács alelnökségében utóadóval Podmaniczky Frigyes báróval itt együtt látja az olvasó — született 1828-ban Pozsonyban. Tanulmányait Pesten kezdte s itt is végezte be. Azután egyik véteszedre állott be s itt hadnagy lett. Az 1848—49-diki szabadságharcban már mint honvéddel találkoztunk vele, ki a haza védelmezéséért Világos után Aradon hosszabb ideig volt befogva. Kiszabadulása után Franciaországba, Párisba ment s ott hosszabb ideig tartózkodott. Majd nagyobb utazások után ismét visszatért hazájába s több ízben választatott meg vasmegei képviselővé. 1865-től 67-ig szintén Vasmegeye muraszombati kerületét képviselte, de 1867. április 8-dikán lemondott, mert a nagy kiterjedési és tekintélyes Zalamegye főispánjává neveztetett ki. Ez időtől kezdve egészen Tisza Lajos közlekedési miniszterre neveztetéseig, mint főispán, a főrendi ház tagjai között ült, ekkor azonban a fővárosi közmunkatanács alelnöki székére hivatván, Zalamegyétől bucsut akart venni; ő Felsőége ekkor még nem fogadván el lemondását, a főrendiházból csak a mult évi képviselői választások után ment át ismét a képviselőházba, mint régi kerületének a vasmegei Muraszombatnak képviselője. Ez állásokról szintén rövid idő múlva le kellett mondania, mert a király legközelebb Fiume s a magyar tengervidék kormányzójává nevezte ki, s ugyanez alkalommal egyszersmind a valóságos belső titkos tanácsosok sorába emeltetett. Mint a közmunkatanács alelnöke e hó 13-án elnökölt utóljára, de csak az ülést nyitotta meg, hogy a tanácstól s annak egyes tagjaitól meglehetősen szavakban bucsut vegyen s elnöki székét hivatalbeli utódának adja át.

A fővárosi közmunkatanács alelnökségére Szapáry után kinevezett *Podmaniczky Frigyes* báró már régebb idő óta több oldalról ismeretes a magyar közönség előtt. A protestáns egyház már közel husz éve ismeri közhasznú működésének becsét; a politikai élet pedig, kivált 1861 óta, állandóan tevékeny munkái közé számítja. Irodalmi pályáján s európai tapasztalatain képzett finom ízlése pedig most a fővárosi közmunkatanács élén nyer próbátért, mert a magyar főváros gyors fejlődése mellett is még oly sok jó ízlésre, gyakorlati intézkedésre éber figyelemre s lankadatlan tevékenységre van szükség, hogy Budapest azzá fejlődjék, a mivé a magyar állam érdekében a nemzet tenni ohajtja: európai szép és nagy várossá, mely a magyar szellemi és anyagi érdekek emelkedését nemcsak kíséri, hanem mindenképen elő is mozdító központja legyen Magyarországnak.

Podmaniczky Frigyes báró 1824. június 20-án született Pesten. Atyja Károly, a ki tudományosan művelt bányász volt, a József császár korabeli eszmék szellemében véve teljesen szabadelvű ember volt, a mi azt teszi, hogy a magyar nemzet életrevalóságában nem sok hite volt, s minden egyéb jó tulajdonai mellett is, gyermekeit német szellemben ohajtá neveltetni. Az atyának 1833-ban történt halála után azonban, az özvegy édesanyja, született Nosztitz Jänkendorf Erzsébet, vevén át a gyermekek nevelésének irányását, bár maga német születésű nő volt, mégis teljesen magyarokká akarta őket neveltetni s e célból fiait Miskolcra küldte, hol oly hirtelen és oly tökéletesen megtanulták a magyar nyelvet, hogy teljesen a magyar lett anyanyelvükké, s midőn a harmadik év vé-

gével haza tértek: már édesanyjukkal is alig tudtak német nyelven közlekedni.

Miskolc után Pesten és Kézsmárkon végezte iskoláit nevelője, Hunfalvy Pál főügyelete alatt, s az iskolai élet után az akkori szokás szerint, mint gr. Ráday Gedeonnak, a pestmegei követnek írnoka az országgyűlésre ment 1843-ban. Azonban a politikai pályára nem tartotta elég előkészületnek a magyar iskolai folyam gyors átfutását, azért még Berlinbe és Bonnba ment egy időre az egyetemre s onnét Dán-, Svéd- és Oroszországot beutazva, visszatérte után épen uti élményeit és tanulmányait akarta kidolgozni, de ehhez alig foghatott hozzá, midőn a rohamosabban meginduló politikai mozgalmak ismét a nyilvános élet terére ragadták s az újonnan szervezkedő ellenzékhez csatlakozva, mint annak egyik mozgó szervezője nem csekély szolgálatakat tett a választásoknál.

1847-ben foglalta el helyét Pozsonyban a felsőház tagjai között, s midőn ott legelőször az adminisztratori kérdésben felszólalt, harsány hangja annyira magára vonta a közfigyelmet, hogy a beszéd után István nádor azt írta neki egy levélkén, hogy: „Te hát van nálam erősebb hangú tagja is a felsőháznak.“ A következő évben a Pesten ülésező országgyűlés főrendiházának választott jegyzője volt, mindaddig, míg a honfui köteletség nagyobb áldozatokra nem hívta, mikor is fegyvert fogott s a hadseregben szolgált Schwechattól Világosig.

A fegyverletétel után a cs. k. hadseregbe osztatott be közkatonának, de onnét egy év múlva haza szabadulván, a minél egyéb akkor alig volt nyitva a nemesebb becsvágy és közhasznú munkaöszön előtt: ő is az irodalom terére fordította erejét. „Üti napló“-ja (1853), „A fekete domino“ (1853), „Az alföldi vadászok tanyája“ (1854) s „Tesék ibolyát venni“ című regényei gyorsan követték egymást.

E művek folytán a magyar tudományos akadémia 1858 végén történt új választásai alkalmával a levelező tagok sorába fogadta.

A következő évben 1859-ben a protestáns egyház életében egy országos jelentőségű s egész nemzeti politikánkra nézve nagy fontosságú mozgalom indult meg: a kiadott császári pátenst elleni küzdelem. E küzdelemben Podmaniczky Frigyes mint az egyházi s ennek révén egyszersmind a politikai szabadság commis voyageurje teljes elszántsággal fáradozott, s a hol kellett, mindenütt megjelent, hogy a szegény protestáns gyülekezetek a bécsi hatalom által fölajánlott husos fazekak mellé telepedést meg ne kívánják s hogy az ág. hitv. evang. egyházban az ugynevezett patentalis egyházak nagyobb számmal nem lettek, nagy részt az ő fáradhatlan buzgalmának tulajdonítható. E fáradozást akarta főként méltányolni a bécsi tekintélyes esperesség, midőn őt 1860-ban egyhangú lelkesedéssel segédgondnokává választotta s ugyancsak az egyházi életben szerzett érdemei tették Szarvas város polgárai előtt oly tisztelt és kedvelt emberré, hogy az 1861-ben összehívott országgyűlésre szintén ellenjelölt nélkül és egyhangulag képviselőjüknek kiáltották ki.

Ez országgyűlésen a határozati párttal tartott, mely őt, Tisza Kálmánnal együtt, a ház másodelnökévé választotta. — Az országgyűlés föllosztatása után ismét írói pályáját folytatta s politikai cikkeken kívül regényeket írt („A kékszemű nőt“ stb.), s az egyházi és iskolai élet terén kifejtett további munkálkodásáért a bányakerület közbizalma a főgondnoki díszes állásra szólította az egyetemes főfelügyelővé választott b. Prónay Gábor helyére.

Ugyanez évben történt az országgyűlés újabb összehívása is, midőn Szarvas városa ismét őt küldte az országgyűlésre képviselője gyanánt, s ekkor is az ellenzék soraiban foglalt helyet, mint annak higgadt és mérsékelt tagja. Midőn az országos ellenzékben a rendesen külön állónak tekintett *balközép* és *szélsőbal* mellett még egy harmadik árnyalat, az ugy nevezett „*derékbal*“ is kezdett kiválni gr. Keglevics Béla és Jókai Mór vezetése alatt, s a balközép egy külön közlönyt alapított „*Hazánk*“ cím alatt: e napilap szerkesztésére a párt b. Podmaniczky Frigyes nyerte meg, ki azt félévig vezette.

1869 tavaszán, az új választáskor, szintén szarvasi képviselő lett s ugyanazon év végén decemberben az északkeleti vasút igazgatóságában foglalt helyet s ez állásáról csak mostani kineveztetése alkalmával köszönt le.

A mult év kezdetén, midőn még az országgyűlés bezárta előtt a pártok már előre készülődtek a választásokra, néhány buzgó képviselő a közjóra nézve meddőnek tartván azt a merev állást, melyet a pártok egymással szemben elfoglaltak, elhatározta, hogy a közjogi ellenzék pont mellőztével, a kormányzat és törvényhozás gyakorlati kérdéseiben fognak ellenzékét alkotni, hogy a kormányt a szabadelvű reformok terén mind előbbre kényszerítsék. B. Podmaniczky Frigyes és barátja Prónay József voltak első tagjai e pártnak, mely akkor nagy reményekkel indult meg s mások is sok várakozással voltak felőle, de eredménye nem egy új erős reform-párt alakulása lett, hanem ez is előmozdította azt, a mit a kezdeményező is ohajtottak: hogy az országos ellenzék a közjogi kérdést sokkal inkább mellőzi, mint bármikor az 1867-diki kiegyezés óta.

Prónay József elmaradt a mostani országgyűlésről, de Podmaniczky Frigyes a szarvasi polgárok többsége újra megválasztotta, daczára az ellene megindított izgatásnak.

Legközelebb a fővárosi közmunkatanács alelnökévé neveztetvén ki, ez állását már el is foglalta s a tanács előtt, melynek eddig is tevékeny tagja volt, e hó 13-án tartott ülésében fejtette ki azokat az eszméket és elveket, melyek ez új munkakörben vezetni fogják.

Feddhetetlen jelleme, általában tisztelt és becsült egyénisége, demokratikus modora és lankadatlan munkakedve kétségkívül ezután is meg fognak maradni mint jellemző tulajdonai, s így a köztisztlet és közbecsülés, mint minden munkájában, itt is állandóan kísérni fogják. F. J.

Egy kis tévedés.

(Svéd.)

Lizácska vig, jó kedvű kis leány, Epedve háztűz s fejkötő után, Férjet kívánt s egy szép kis gyermeket, Tizenkét jó tehént egy rossz helyett.

Jött a tavasz, szólott a jós kakuk, Kis Liza szénéz s az erdőbe fut. Gyorsan, mint őzike a lágy gyepen, A nagy kakukos fa alatt terem.

Felnéz a fára (a kakuk leszállt) És szivdobogva gyorsan felkiált: „Kakuk, kakuk! rendeld ki férjemet, Egy kis tehént s tizenkét gyermeket.“

De észrevette magát s rákiált: „Nem ugy!“ — a jós kakuk már tova szállt, És mintha kedvét lenné más baján: Tizenkettőt kakukkol a kaján.

Ho gy haza ér, horn kérő várt reá, S jutott Lizácska fejkötő alá. Egy kis tehén az óban béggett, A golya meg hozott tizenkét gyermeket. *Kaposi Jenő.*

A kakuk.

(Göthe dala *).

Te erdei Habakuk, Uj próféta, jó kakuk! A tavasz virág-korában, Reggel, hajnalnál korábban, Egy szerelmes ifju pár Biztató szavadra vár. Felelj, alig várhatjuk; Mondd: kakuk, kakuk, kakuk!

E szerelmes ifju pár Oltár elé lépne már, Szívesebben ma mint holnap, Szíveik vágytól lángolnak, Van-e addig hátra sok? Meddig kell még várniok? Egy: kakuk! — két: kakuk! Nem sok, szód ha nem hazug.

Nem magunk vagyunk oka... No, de két év! nem sok a'. És ha összekerülünk majd: Lombos fánk vaj' sarjakat haj? No, erőtlens meg magad', Jósolj, jósolj jó sokat! Egy: kakuk! két: kakuk! Csak kakuk, kakuk, kakuk!...

Ha nem csalt a szó-fia: Féltuczatnak nincs híja. Hát ha szépen esdve kérünk, Megmondod-e meddig élünk? És ha bizva kérhetünk: Jósolj jó sokat nekünk. Hej, kakuk, kakuk, kakuk, Még: kakuk, kakuk, kakuk...

Addig, addig élni jó, Míg ki sem számítható... S ha együtt jutunk agkorra: El-e szerelmünk akkorra? Mert csak a mig ez is él: Kell az élet! — Hát beszélj, Jó kakuk! kakuk, kakuk! Még kakuk, kakuk, kakuk, kakuk, kakuk...

(Keesezen, végetlenig nyujtva.)

Szász Károly.

Egy amerikai polgár Magyarországon 1851-ben.

(Folytatás.)

Ez új idézetnél a vallatás már formásabb, de szintén nevetségesen kisszerű és boszantóan akadémikus volt. A legkisebb papirt is nagy okmányok vették s szegény *Brace*-nek még vallásos kegyessége is hátrányára szolgált, mert egy vallásos elméldése, melyet füttában írt, oly gyanus volt, hogy mint különösen fontos okiratot vörös tintával is megjegyezték. Még zsebbeli bibliáját is elvették, de e miatt és saját iratai miatt nem aggódott, hanem attól már félt, hogy sok mindenféle ajánló levelei közt valamelyikben lehet valami áruló kifejezés, mert „a magyar ember — mondja *Brace* — mikor egy amerikai másnak ajánlani akar, könnyen kísértette esik, leszidni az osztrákokat“; de ennek sem mutatkozott semmi jele.

Lassanként ismeretséget kötött a foglyokkal, megtette a rendes napi sétát s már jól ismerték a többi foglyok az amerikai, ki oly messze földről van bezárva s a barakkokból minden sétakor nagyon megbámulták.

„A foglyok száma — írja *Brace* — az

* A köz-énekésre szánt „Társas dalok“ közül. *Föld.*

egész börtönben mintegy százra ment. Volt köztük mindenrendű ember: katolikus, protestáns és zsidó papok; magyar nemesek és honvédek, lengyelek, francziák, olaszok, horvátok, tótok, oláhok — s ezeknek mintegy fele a parasztok sorából. Sokan évek óta lehettek már ott, de nem volt köztük talán egy sem, ki ügyöket kiszabadulása árán eladta volna, még talán ha Magyarország legszebb uradalmával megtoldják is.

„Lassanként megértették, hogy jutottam én közéjük s nagy szíveséggel bántak velem. Ugy látszott, a magyar rabok szemében ez is egy új ok volt az Ausztria elleni keserűség növelésére, hogy ez idegen vendégnek, egy utazónak, ily bánásmódot kell szenvednie épen az ő országukban.“

S miután elevezen leírja azt a halálos unalmat, mely az ilyen börtöni élettel jár, így folytatja a börtöni élet rajzát: „Teljesen el voltunk vágva a világtól. Tőlünk forradalomba lobbanhatott volna az egész Európa, mi e sirban talán azt sem tudtuk volna meg. Mily szóron tolotunk mindnyájan a folyosó azon egyetlen ablakához, melyből a zöld szőlőhegyekre nyilott kilátás. Én gyakran elosontam az ör mögött egy távolabbi ablakhoz, melyet csak kevesen tudtak, melyből néha megpillanthatám egy szerencsétlen fogoly-társunkat, az ifju Teleki grófnót, Magyarország egyik legelső és legnevezetesebb családjának tagját, kit kevéssel ezelőtt azon gyanu alapján fogtak be, hogy összekötöttségben áll a magyar emigrációval és Mazzinival. Befogatása nagy zajt ütött az országban s én is hallottam már róla. Mennyire nem gondoltam akkor, hogy egy börtönbe jutok vele. Egyik barátja azt hívé, hogy mi ketten ugyanazon összeesküvésben vagyunk részesek s az figyelmeztetett amaz ablakra. Gyakran meg is kísértés szólni vele, remélvén hogy talán segélyére lehetek; de soha sem tudtam szemébe ötni. Pedig sokszor jött ablakhoz, ápolni egy pár kis virágát, vagy elmerengni a távoli mezőkre. Szegény hölgy! Nekem ugy tetszett, hogy naponként halványodik. Szomorú sors; oly fiatalon, gazdagon, szépen, oly művelt lélekkel és nemes szívvvel itt tölteni ifju éveit e szivnyomasztó helyen. Két nyomorult kis szobára szorítva, alig valami kiszolgálattal s olvasmányul egy pár ócska nyelvtannal tölté ott a hosszú napokat. Egy-egy órát sétált naponként egy kis kertben a porkolákkal s ez volt egyetlen társasága és szórakozása a huszonnyévi órán át. E séta közben egész modorából és tartásáról láttam, hogy igaz, a mit róla beszélnek, hogy hősi lelkű nő s a szerencsétlenség legkevesebbem törte meg. Egy öreg asszony kísérté néha a kertben, de látszott hogy egész méltóságában inkább ő volt segélyére az öreg szolgálónak, mint az neki. Eleinte egy fiatal leány is volt szolgálátára, egy rendkívüli tehetségű, tizenkét éves gyermek, de utobb ezt is gyanuba vették, hogy részes az összeesküvésben s igazi osztrák szivtelenséggel elválasztották tőle s a városban zárták be magánosan. Kihallgatása után az auditor fölkiáltott: „Rettegetes! Sie ist verdorben vom Grund und Boden.“ Mert a gyermek makacs republikánusnak mutatta magát. Később megtudtam, hogy a grófnét husz évre ítelték el.“

E közben *Brace* többször megpróbálta gróf Daunhoz juthatni, hogy beszéljen vele, s ez valami két hét múlva végre sikerült is. A beszélgetés alatt *Brace* kifakadt, hogy egy amerikai szabad polgár elfognak, bünyösökkel, piszkos férgelkek zárják együvé minden bizonyíték nélkül. „De én ismerem kormányomat és népünket, — mondá, — ők

nem fogják türni, hogy egy szabad polgár úgy kinoztassék ily csekély okon. Felelőségre fogják vonni önöket és kormányukat ez eljárásért.“

Brace nagy csodájára a válasz szelid és nyájas, szinte mentegetőző volt.

A mint kiléptek a szobából, a porkoláb figyelmeztette, hogy ne beszéljen így a gróffal, kivált előtte, a kisebb tiszt előtt. „Az őrnagy ur itt a király.“

Időközönként a kihallgatások ismétlődtek. Ugy látszik kikérdezték minden ismerősét Magyarországon, Bécsben, sőt Prágában is, és a bizonyítékokat, melyeket ellene kaphattak, következőleg állították föl:

1. Ajánló-jegy egy előkelő magyar emigránstól.

2. Ajánló-jegy egy másik kitünő magyar emigránshoz Angliában.

3. Azon tény, hogy meglátogatott több egyént, kik a forradalomban részt vettek.

4. Könyvei közt röpirat s egy történeti mű, melyek a magyar ügyet védték.

5. Ujházyval való ismeretségére vonatkozó szavak.

Többet a legszorgosabb kutatás, vallatási cselek, fogós kérdések által sem valának képesek ellene fölhozni. „Pedig annyival inkább igyekeztek volna megfogni, — írja könyvében, — mert Bécsből jövő intézkedések (gondolom Mac Curdy ur föllépése) nyugtalanítani kezdék őket. A városban is mind általánosabb rokonszenv ébredt irántam. Hallám, hogy több helyről bort, gyümölcsöt s egyéb ilyeseket küldtek számomra, de ezeket a parancsok visszautasítá, mert kevéssel azelőtt kalácsokban és süteményekben esenték be a leveleket a foglyok számára. Nem lévén elég bizonyíték ellenem, az a hir kezdett terjedni a foglyok közt, hogy biráim erőszakot fognak használni s így szabadulni meg tőlem és utólagos tanuskodásaimtól. De ezt én soha sem hittem el. Jól tudtam, hogy egy amerikai polgár megölése ily körülmények közt, oly viharnak lehetne jele, mely az elnyomatásnak e podvás régi birodalmát szébe szórhatná. S ezt ők maguk is beláthatták.“

Ez idő tájban volt az utolsó kihallgatás s annak végzetével egészen kiöntötte boszúságát és kifakadását, mert mindenkor az látszott, hogy még republikánusságát is vádud használják, s ezt nem hagyhatta megjegyezés nélkül.

— Uraim — mondá nyugodtan, — a kérdés e kihallgatásokon nem az volt, hogy minők az én politikai érzelmeim, hanem csak az: minő bizonyítékok vannak ellenem. Ily alapon feleltem, ily alapon védtem magamat. De nem engedhetem, hogy e kihallgatás befejeztessék, mielött nyilván kijelentem, hogy én szívből, lélekből republikánus vagyok. Amerikai, a ki mindenütt büszke e névre. Mi csodás eredményét láttuk hazánkban az önkormányzatnak, s én itt és akárhol teljes szíveimből azon elv hívének vallom magamat. De egyszersmind figyelmeztetem önöket, hogy mi nem szoktunk a forradalomhoz esküdni, csak azért, mert forradalom. Bár republikánus vagyok, Ausztriában erről sohasem szóltam nyilvánosan, a magán körben is ritkán. Czólem tanulmányozás volt, nem agitálás. Ohajtottam Ausztriát és Magyarországot ismerni. Nem tagadom, hogy érdekelt a magyar ügy, mert mi Amerikában rokonszenvvel nézzük a népek mozgalmait. De nehéz volt jó tudósításokat kapni. Sok különféle hirt hallottunk, s mondhatom, hogy mikor Magyarországra léptem, meglehetősen pártatlanul néztem az ügyeket. Erről bővebb tudomást nyerni s az ország régi politikai intézményét tanulni volt legfőbb célom. S ezt nyíltan és nyílt-

vánosan tettem, legkevésbé sem emissarius vagy conspirator módon. És mégis egyszerre váratlanul elfogattam és —

— Elég, uram! vágott szavába az auditor. Mindez nem tartozik a dologhoz. És indignatíval fölkelve helyéből, folytatá: „Épen eleget mondott. Látjuk, hogy ki és mi ön.“ (Az elnök felé fordulva) „Furcsa, hogy egyáltalán beeresztették az országba.

— Nagyon furcsa, — dörmögé az elnök haraggal.

Ismét eltelt vagy három hét, mikor újra földézték s az auditor legnagyobb nyájabb hangján fogadván: „Jó ujságom van ön számára“ — átadott neki egy levelet MacCurdy urtól. „Pecsétjét — folytatja tovább előadását — a törvényszék előtt kellett feltörnöm, s engednem, hogyok olvasásuk először. De a levél angolul volt s átadták nekem, hogy olvassam el fennszóvalnémetül, a mit én aztán nagy kedvvel meg is tettem.

„Ha olvasom bele képzelem magá egy félreeső idegen börtönbe, hetekig bezárva, nem tudva vajjon élet-hosszig nem tartják-e ott, s a leghejtűnyebb bűnös-höz illő bánásmódban, részeseitve, aztán elgondolja, hogy egyszerre levelet kap egy hatalmas nemzet képviselőjétől, az egyetlen embertől, a ki rajta segíthet — levelet, mely barátságos is, bátor is, férfias is — akkor lehet némi fogalma az érzelemről, a mivel én MacCurdy ur levelét a törvényszék előtt ép felolvastam. Biztosan éreztem magamat megint. Éreztem, hogy huszonöt millió képviselője szólérettem s oly hangon, a mit meg kell hallgatni.

„A levélben, (melynek átadását vagy tíz napig húzták-halasztották) le volt írva, hogy Schwarzenberg hercegnél levél által is, személyesen is sürgető rögtön elbocsátatásomat; hogy kedvező biztatásokat nyert, és szorgalmazásait egy pillanatig sem fogja

felejtani. Azután jött a következő pár sor, a mit nagy légtétel volt olvasnom ily emberek előtt, kik úgy bántak velem, mint gonosztevővel: „Miatán teljesen meg vagyok győződve, hogy ön semmiben nem bűnös, és mivel az osztrák kormányának se szándéka, se oka nem lehet részünkről ellenséges indulatokat ébresztani, kívánni fogom rögtön szabadon-bocsátatását. Minden indok — az ön iránti barátság, családja iránti tisztelet, hazánk jogai és becsülete iránti tekintet egyaránt ösztönöz, hogy ne kimél-

törték: „Éljen MacCurdy!“ hogy a vén falak visszhangzottak bele.

„Ettől kezdve jobban bántak velem. Az auditor feljött hogy-lételemről kérdezősködni. A tábornok, egy igen udvarias közel-látó öreg ur, szintén meglátogatott, angolul beszélt velem, „my dear“ nek czimezett s könyveket ígért, melyeket azonban sohasem küldött el.

„Harmincz nap telt el börtöni életemből, mikor egy délután a porkoláb ismét a törvényszék elé hívott — ez uttal azonban katonai kísérelő nélkül. A porkoláb mosolygása mintha mondta volna: „Ez a legutolsó séntánk itt.“

„A gróf és az auditor beléptemkor fölkeltek s meghajtották magukat. Én is meghajoltam viszont.

— Vanszerencsénk végre szabadságát jelenteni önnök!

„Pénzemet, holmimat viszaadták; irataim és könyveim Pestre küldettek s tudaták velem, hogy „e szerencsétlen tévedés végre helyre fog hozatni,“ menjek azonnal magam is Pestre. (Hanem azért kísérelő nélkül még sem bocsátották.)

„Fölmertem még egyszer szobámba, elbucúzni társaimtól. Együttkávészunk utoljára. Elkérték amerikai czimeimet s én is az ő neveiket, mit kalapom bélésébe rejtettem. Biztattuk egymást, hogy találkoznunk fogunk szabaddabb ország-

ban. „Mondja meg honfitársainknak — szölt egyikök — akárhol leli őket Európában vagy hazájában, hogy várunk reájok. Óka boldogok. Ók szabadok. Mi akár a börtönben, akár bárhol az országban, rabok vagyunk. De mondja nekik, ne felejtsek el hazájokat.“ S ekkor oly megindulással, minőt sohasem hittem, hogy egy osztrák börtön odahagyásával érezhetek, mindnyájan megöleltük egymást. A pap, (Nagy István, mostani nagy váradi lelkes), bár nem igen érzékenykedő ember, nyakam körül fonta karját, és szigorú arca-

ban. „Mondja meg honfitársainknak — szölt egyikök — akárhol leli őket Európában vagy hazájában, hogy várunk reájok. Óka boldogok. Ók szabadok. Mi akár a börtönben, akár bárhol az országban, rabok vagyunk. De mondja nekik, ne felejtsek el hazájokat.“ S ekkor oly megindulással, minőt sohasem hittem, hogy egy osztrák börtön odahagyásával érezhetek, mindnyájan megöleltük egymást. A pap, (Nagy István, mostani nagy váradi lelkes), bár nem igen érzékenykedő ember, nyakam körül fonta karját, és szigorú arca-

ban. „Mondja meg honfitársainknak — szölt egyikök — akárhol leli őket Európában vagy hazájában, hogy várunk reájok. Óka boldogok. Ók szabadok. Mi akár a börtönben, akár bárhol az országban, rabok vagyunk. De mondja nekik, ne felejtsek el hazájokat.“ S ekkor oly megindulással, minőt sohasem hittem, hogy egy osztrák börtön odahagyásával érezhetek, mindnyájan megöleltük egymást. A pap, (Nagy István, mostani nagy váradi lelkes), bár nem igen érzékenykedő ember, nyakam körül fonta karját, és szigorú arca-

Norvég pásztorleány.

korlátolhatlan fölindulással küzdött. Szegény ember! Tudtam mit érez. Olyan voltam neki mint egy sugár azon szabad földről, melyet ő hazájának és magának álmodott. S most ennek eltűnével minden ismét elsötétült.

„Visszatértemkor a gróf és az auditor ismét a legnagyobb udvariassággal bántak velem. Levezettek a kertbe, elmondták a vár régi történetét, tréfálkoztak és mulatgatni igyekeztek. Én sem voltam durva, de nem tudtam nevetni velök, kik paczkáztak rajtam, mig segély nélkül valék, s most nyájaskodnak, midőn védőkre találtam. A gróf borral kínálta az utra, de én nem fogadtam el. Azután bemutatották leendő utitársamat, kit, bár polgári ruhában volt öltözve, fején barnanyári kalappal, mindjárt megismertem, hogy katonatiszt. Azonban nem szóltam semmit.

„A tábornok kezét rázott velem s kért, hogy írjak neki mi-helyt Bécsbe érek. A többieknek kalapot emeltem s könnyű szerűnkön kigördültünk a vén vár udvaráról.“

Azután Szolnokon vasutára ültem, de csaknem minden magyarországi ismerőssel találkoztam Pestig, kik megszabadulásán nem győztek örülni. Pesten néhány napot szentén időzött, de a katonafelügyelet alatt. Meglátogatta barátait (egyebek örök s ment tovább Bécsbe. Török és Székács urakat) s ment tovább Bécsbe.

Ott megköszönte MacCurdy szivességét s megtudta, hogy minden levele célhoz ért. Még Bécsben is folyvást idézgették a rendőrséghez, azért maga is jobbnak látta elhagyni az osztrák birodalmat s ismét csak tovább utazott Linzen át Bajorország felé, hol a határon végre megkapta utlevelét, de előbb részletes személyleírást vettek róla s át „kézbesítették“ Bajorországba.

Mily emléket vitt magával az akkori kormányrendszerről: képzelni lehet; mily emléket vitt magával a szegény szerencsétlen Magyarországról: arról közelebb.

(Folyt. követc.)

A norvég népeletről.

Lapunk sokszor adott közleményeket a hazai népszokásokból; csak nemrég egy avatott tollismerette részletesen az alföldi magyar nép házassági

Norvég menyasszony földszítése.

szertartásait. Nem lesz talán érdektelen e közlemények kapcsán a sik alföldi természetes egyszerűségű fainak élete után északi Európa egyik egészséges hegyi népének, a norvég népnek életét egy pár vonással s kivált sajátos házassági szokásai leírásával megismertetünk.

Észak-Norvégia lakói a Hardanger-öböl partvidékein életmódjukban, szokásaikban és erkölcsi-cselekedeteikben híven megőrizték a régi skandináv egyszerűséget s még a jómódu paraszt gazdák sem szokták megkülönböztetni magukat külsőleg a szegényebb sorsuaktól és jólétüket csak az idegek iránt békésül tanusítani szokott vendégzere-

tettel árulják el. E észra kényelmes jó berendezésű lakásaik (Gjaestestuer, vendégszobák) vannak, melyeket csaknem kizárólag az idegen utazók számára tartanak fenn, kiket a jószívű házigazdák minden jóval megvendégelnek, a mi csak rendelkezésükre áll s igen rossz néven vennék, ha szívesen látott vendégek egy barátságos kézszerítés helyett pénzzel kínálják meg őket.

Családi lakásul azonban szegényről, gazdagnál egyaránt az ugynevezett Røgstue (füst-szoba) szolgál, egy padlás nélküli szoba, melynek fedelén nyílás van hagyva. Itt üldögél a család egy magasra póczolt széken, mint hajdan még a bardok idejében és helyét családja egyetlen más tagjának sem szabad elfoglalni s csakis olyankor hagyja el azt, mikor idegen érkezik a házhoz, kit sajátkezűleg szolgálni és gondozni legfőbb kötelességének tartja.

Evésben és ivásban is a legnagyobb egyszerűség uralkodik e vidék minden rendű és rangu lakójánál, tekintet nélkül a vagyona és születésére, és ezt az egyszerűséget még karácsonykor vagy más ünnepélyes alkalmakkor és nászünnepek alkalmával is hűségesen megtartják. Kedvencz ételök a füstölt marhahús szalonnával és a vajjas metélt tejjel. A húst és halat egyáltalában mostis épen úgy füstölve és besózva eszik mint a legregibb hajdankorban, mert a fris húst „parasztos“ ételnek tartják. Kedvencz italuk ünnepélyes lakománál az ale nevű igen erős és kövér sör, melyet primitív művészettel mázolt virágokkal és karikákkal díszített faszeregekből isznak. Főtörökvesők abban áll, hogy vendégeiknek minél erősebb sörrel kedveskedhessenek.

Lakadalom alkalmával a sörös fakancsók

még az ételek fölfordása előtt gyakran körüljárnak az asztalnál, mikor pedig halott van a házban, az asztalra helyezett koporsó mellé egy „bolle“ (nagyobb sörös edényt) helyeznek s azt kisebb poharakkal rakják körül. A halottas énekek közt, melyekből rendszerint három szoktak énekelni, fel-felállanak és a sörös kancsókat körül hordozzák s az utolsó versszak alatt a koporsót az udvarra viszik, hol aztán az elköltözöttnek végtiszteletére ismét bucsu-italt isznak.

A férfiak ruházata: fehér felöltő, melyet házi szöttek vászából maguk készítenek; ez alatt vörösrös színű kabát s ólom gombokkal bőven ellátott

Balesetek, elemi csapások.

** (Szerencsétlen esés) áldozata lett szerdán Semsey Pál kir. táblabíró. Délben állítólag József főhercegnél volt ebéden; innen vidám kedélyvel ment haza sült vacsorához közeli rokonával, Hodossy Imre országgyűlési képviselővel. A vacsorát elköltve, 10 óra tájban, égő gyertyával ment ki a folyosóra, de alig lépett ki lakásából, midőn hirtelen erős zuhanás hallatszott. A házmester rögtön az udvarra sietett és Semseyt arcozva a föld felé fordulva s már halva találta. A vizsgálat nem tudta kideríteni: leugrott-e vagy véletlenül esett le, de inkább hihető, hogy a szerencsétlen eset nem öngyilkosság, hanem a véletlen következménye. A borzasztó esemény oly hatást gyakorolt fiatal szép nejeire, hogy eszméletét veszíté, magához térte után pedig tébolyrohamok lepték meg, úgy hogy a lipótmezei országos tébolydába kellett szállítani.

Mi újság?

** (A képviselőház) márcz. 20-ki ülésében befejezte az adótörvényjavaslatok tárgyalását. Ezután Irányi Dániel határozati javaslata a fenyűzési adó behozatala iránt került napirendre, a melyet a ház a pénzügyminiszter azon módosításával fogadott el, hogy a készítenő adóreformjavaslatokban a fenyűzési tárgyak megadóztatására kellő gond fordíttassék. Kerkapoly pénzügyminiszter, miután a költségvetés a hó feljött már nem lehet szentesítve, a jövő hóra is indemnitást kért, s ez iránt javaslatot terjesztett elő.

** (Gr. Andrássy Gyula külügyminiszter) márcz. 18-án Bécsből Pestre érkezett; innen néhány napra ferebesi birtokára utazik. Neje „Katinka grófnő“ már hosszabb idő óta a fővárosban időzik a képviselőház keddi ülése alkalmával jelen volt a karzaton, s nagy érdeklődéssel kísérte a vita menetét; a személykereseti adótörvényjavaslat volt napirenden, a melynek tárgyalása kormányválsággal fenyegetett volt. Egyik lap megemlíti, hogy a grófnét a karzatra Tisza Kálmán kísérte föl, s utána teszi, hogy megújulnak most ismét a „fusio“ hírek.

** (Zsedényi Edének) kedden neve napja volt. Hányadik azt nem tudhatni. Elég az hozzá, hogy Deák Ferencz a képviselőházban elővett egy iv papírt, tetejére írta e szavakat: „Kedves barátunk Zsedényi Edének kívánunk hosszú életet, kitünő egészséget s tartós ifjuságot“, aztán ez alá oda írta nevét, s ment székeltől székhez, gyűjtött vagy kétszáz aláírt, s azzal személyesen adván át az ivot Zsedényinek, a politika két veteránja meghatva szorítá meg egymás kezét.

** (A méter-rendszer behozataláról) szóló törvényjavaslatot a kereskedelmi miniszter husvét után a képviselőház elé fogja terjeszteni.

** (Márczius 15-ének negyedszázados évfordulóján) a londoni magyar egylet is ünnepélyt rendezett. A lakoma végén Dióssy a királyra és alkotmányra mondott felköszöntéssel nyitotta meg a tosztok sorát. Éltette ezután a királynét és az országot, majd a jelenlevő osztrák-magyar konzult Schäffer lovagot és Stockinger alkonzult, kik közül az első német, a második magyar nyelven viszonozta a felköszöntést. Végül Dióssy „1848. márcz. 15-ének emlékére“ emelte poharát, felemelítvén ama nap eseményeit, a halhatatlan 12 pontot. Beszédre lelkesült, „Eljen!“-ekkel fogadtattott. Ezután a „Hymnus“-t énekeltek el s Balázs Petőfi „Talpra magyar!“-ját szavalta el. Végül Vidéky üritett poharát az elnökre Dióssyra.

** (A magyar írók segélygyűléte) javára márcz. 25-én kedden déli 12 órakor a magyar akadémia dísztermében érdekes műsorozat hangverseny tartaték. Helyek ára: Körözék 3 frt. Számozott ezek földszint 2 frt. Bemeneti jegy földszint 1 frt. Bemeneti jegy a karzatra 1 frt.

** (Sinházi hírek.) Molnár Györgynek a nemzeti színház intendánusa szerződést küldött, s

ő el is fogadta. Örvendetes hír a dráma barátaira. Megemlíti még azt a hírt is, hogy b. Orczy lemondott az intendánságról. Mint a „Hon“ értesül, az igazgatói állomást mindaddig nem töltik be, míg a legközelebb összeülendő enquete-bizottság véleményét nem ad a színház ügyei felől; addig egy ideiglenes bizottság fogja vezetni a színház ügyeit.

** (Eljegyzés.) Szegényi László orsz. képviselő eljegyzé báró Geramb Irma kisaszonny. Komócsy Lajos fiatal hirlapíró és pénzügyminiszteri hivatalnok eljegyzte Váczott Bartos Erzsike kisaszonny.

† (Halálozások.) Draskóczy Gyula, Sopron megye volt főispánja, a rozsnói ag. év. fótanoda kerületi főfelügyelője, közelebb hunyt el 49 éves korában. — Csintalan József, 1848—49-iki honvédtiszt, utóbb közalapítványi hivatalnok, közelebb hunyt el Budán. — Vánszegy Sándor, kótai lelkész az egri főmegyeében, e hó elején hunyt el. — Vánosodon Török István biharmegyei árvászeki ülnök e hó 6-kán elhunyt tüdőszélhűdésben. — Szécsényben Tóth Dániel nyug. uradalmi gazdasági felügyelő e hó 5-én, 63 éves korában elhunyt. — Szalay Pál pesti kir. táblai fogalmazó, Szalay László történetírók fia, 24 éves korában rövid betegség után meghalt. — Prica Miksa, a horvát országos kormány igazságügyi osztályának főnöke, f. hó 15-én hosszabb szenvedés után meghalt. Az elhunyt Horvátország első jogi kapacitása volt. — Halasról egy ritka erényű derék magyar nő haláláról értesítenek, kiből a régi jó magyar gazdaszszonyok és családanyák egy kiváló példánya dől ki ismét. Ez özvegy Bibó Károlyné, szül. Péter Zsuzsanna, ki f. márczius 18-án, élete 64. évében, hossza szenvedések után halt meg, gyermekei karjai közt, s három éve elhalt férje mellé márcz. 20-kán temettetett a halasi sírkertbe. Haláláról a családi gyászjelentés még nincs kezeink közt, de megemlíti, hogy a boldogultnak három fia és egyetlen leánya maradt, ez utóbbi Szász Károly neje. Béke az elköltözött poraira s áldás emlékére!

Nemzeti színház.

Péntek, márcz. 14. „Eszek gróf.“ Szomorujáték 5 felv. Irta Laube Henrik. Ford. Sziglietti. Szombat, márcz. 15. „Romeo és Julia.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Gounod. Vasárnap, márcz. 16. „A nagyapó.“ Népszimű 3 felv. Irta Sziglietti. Hétfő, márcz. 17. „Rabagas.“ Szimű 5 felv. Irta Sardou V. Ford. Deák Farkas. Kedd, márcz. 18. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Gounod. Szerda, márcz. 19. „Makrancos hölgy.“ Vigjáték 5 felv. Irta Shakespeare. Ford. Léway. Csütörtök, márcz. 20. „Figaro lastodalma.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Mozart.

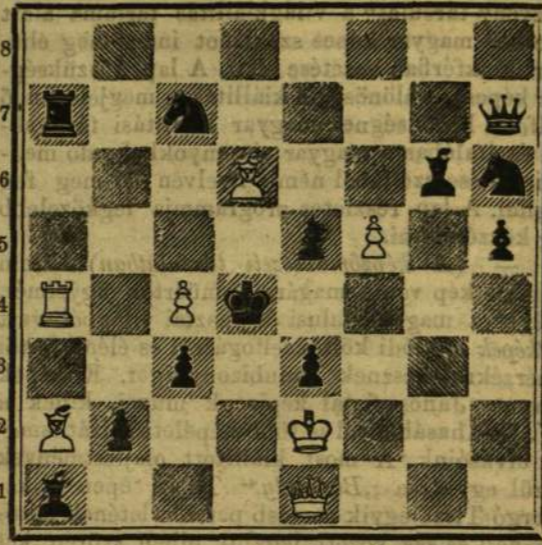
Szerkesztői mondanivaló.

— S.-Patak. W. R. T. A csinos költeményt rövid időn közöljük. — Szathmar. T. I. A kérdéses közlemény kezünkhez jutott, s érdekesnek is találjuk, de a hozzá mellékelt kép rajza annyira kedvetleges, hogy rajzolóink nem boldogulhatnak vele. Talán lehetne arról a vidékről valami jó fényképet szerezní. — Eger. K. B. Megkaptuk, s engedelmével a „Képes Néplap“-ban fogjuk közölni, mint a melynek keretébe épen bele talál. A másika „V. U.“-ban fog megjelenni. Használó érdekes közleményeket jövőre is kérünk. — Heg ohajtán... A jó hangú költemény kár hogy egy pár erőltetett kifejezés s egy pár nagyon is speciális vonás miatt nem egészen váltja be, a mit kezdetén ígér. — Tübingen. L. R. Münchennt a közelebb mult években ismertette lapunk s azóta a bajor Athene nem változott meg annyira, hogy most az egész közlemény ismétlés ne volna. Tán inkább a most folyó napi események benyomásairól közölhetne egyet s más. — Kolozsvár. A. a. A Franklin-czikket köszönettel vettük; nemsokára rákerül a sor. — Eperjes. Az „A. J. mint lyrai költő“ magán tanulmányok dícsérete s hasznos foglalkozás. Többnyire ott és azt emeli ki, a mi féknt és kiválóan dícsérni való, de nem egy, hogy dícsérete a költőnek mindenkor előnyére válnék; sőt van rá eset, hogy magasztalása kisebbitésnek

is megjárja, a mi pedig látszik, hogy nem volt szándékában. Ezen még átdolgozás is aligha segítené; tehát nem közölhetjük. — Sopron. B. A. „K. N.“ elmaradt számait megküldettük. Talán nemsokára módunkban lesz a régebbi kiadványokat is teljesíteni.

SAKKJÁTÉK.

695-ik sz. f. — Czenthe Józseftől (Miskolczon.) Sötét.

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond

A 690-ik számú feladvány megfejtése.

(Mikwitz Jánostól Lipcsében.)

- 1. He4-d3 Ff3-c6: (a)
2. Be1-d1 Kd4-c5
3. Hd6-b7+ Kc5-c4
4. Hb7-a5 mat.

- 1. ... Bb8-f8:
2. Be1-d1+ Ff3-d1:
3. Vc5-e4+ Kd4-c5
4. Hd6-b7 mat. a többi varians könnyű

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Czenthe József. — Gelsen: Gleisinger Zeigmond. — Sárospatakon: Gérecz Károly — Ujfalun: Farkas Ferencz. — A pesti sakk-kör.

Rövidétesítések: Pest, Sz. B. A. beküldött négyes nem kevesebb mint három mellékfejtéssel bír. Egyet ide jegyzünk: 1. Kh7-h6, g5-h4: 2. Bb2-g2 — h3-g2: 3. Fb5-d7 tettség szerint 4. H mattot ad.

Figyelmeztetés.

Márczius-hó végével az évnegyedes előfizetések ideje lejárván, tisztelettel felhívjuk előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Előfizetési feltételek:

A Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok együtt:

Évnegyedre (ápríl—június) 2 ft. 50 kr.
Félévre (ápríl—szeptember) 3 „
Háromnegyed évre (ápríl—december) 7 „ 50

Csupán a Vasárnapi Újság:

Évnegyedre (ápríl—június) 1 ft. 50 kr.
Félévre (ápríl—szeptember) 3 „
Háromnegyed évre (ápríl—december) 4 „ 50

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Évnegyedre (ápríl—június) 1 ft. 25 kr.
Félévre (ápríl—szeptember) 2 „ 50
Háromnegyed évre (ápríl—december) 3 „ 75

Egyes előfizetések legelsőszertiben postai utalvány által eszközölhetők, a melyre bementésük csak egy darab 5 krajczáros bélyeg kívánatik.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Pest, márczius-hó 1873.

A Vasárnapi Újság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

TARTALOM.

Fürme új kormányzója és a közmunkatánás alelnöke (két arczképpel). — Egy kis tévedés. — A kakuk. — Egy amerikai polgár Magyarországon 1861-ben, (folyt.). — A norvég népeletről (két képpel). — Darwin legújabb munkája (vége). — Egy magyar tengerész naplójából, VI. — Az aradi hős családja. — A magyar szerbíták. — Indiai utazó kocsik (képpel). — Egyfelleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölös szerkesztő Nagy Miklós (L. magyar-utca 21. sz.)

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Újság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábozott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többeszeri igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Morócz István.

A köztelek épületében a mult hét folyamán tartotta az országos magyar gazdasági egyesület szokott rendes közgyűlését. Ez alkalommal érdekesnek tartjuk megismertetni e közhazsnu egyesületet s e czélből, — miután az elnök, Korizmicz László arczképe és életrajza már régebben megjelent lapunkban — az egylet köztiszteletben álló titkáranak Morócz Istvánnak arczképét és a köztelken legközelebb kiépített diszes házat is bemutatjuk olvasóinknak. Mind maga a nagy fontosságú egyesület, mind ez a munkás tisztviselője nagyon méltók arra, hogy egy ilyen mezei gazdasággal foglalkozó országot, minő Magyarország, nagy közönsége előtt ismeretlenek ne maradjanak.

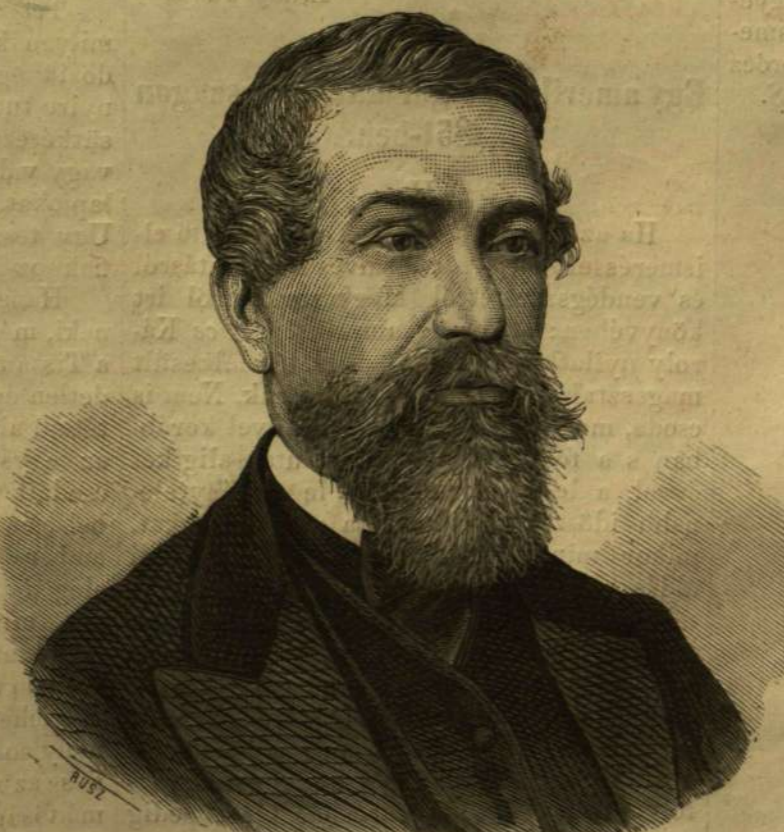
Morócz István 1817-ben született Hevesmegyének Ludas nevű falujában. Gyöngyös és Eger között. Édes atyja gazdatiszt volt s mint a gazdasági pályának egyik díszes messze földön mint kitünő gazda volt ismeretes. Nem csoda, ha fiában is meggyökeresedett az atyja pályája iránt való kiváló kedvtelés. Egyelőre ugyan más irányban történt képezetése, de részint a viszonyok hivatató hatása, részint saját hajlamai, mégis átvezették e térre, melyen idővel oly hasznos működésre nyílt alkalma. A gymnáziumi osztályokat Gyöngyösön végezve, a bölcsészeti tudományok hallgatására Pestre jött az ifju, s itt az egyetemen orvosi tanulmányait is kitünő sikerrel végezve, már mint oklevéles fiatal orvos a negyvenes évek kezdetén dr. Pólya Józsefnek volt segéde, s e derék tudósnek akkori városigietei magán tébolydájában két évig működött. Bár nagy buzgalommal képezte magát a gyógyászat e különleges ágában, de azért mégis szakított idót arra, hogy a gazdaságot czéljaira alkalmazza természettudományi ismereteit, s csakugyan már 1841-ben megkezdte működését a „Magyar Gazdá“-nál

Török János mellett, s minthogy tehetségei már ekkor figyelmet keltek iránta, csakhamar ebben az irányban képezte magát tovább teljes buzgalommal. Így történt, hogy midőn a „Magyar gazdasági egyesület“ 1843—4-ben az akkori országgyűlésnél javaslatba hozta egy központi gazdképző intézet felállítását: az új intézetnél alkalmazandó tanárok sorában Morócz is a kiszemeltek között volt, s különösen a gazdasági vegytan és technologia tanulmányozásával bízott meg. E czélből három évre külföldre is kiküldetett, hogy

gondal feldolgozza s egyszersmind a porosz gazdálkodási móddal és a gazdasági viszonyokkal alaposan megismerkedett. Majd Hollandiát és Belgiumot is betuatazva, még a három év teltele előtt haza jött, mert az akkori mozgalmas időkben nemzetének és hazájának küzdelmeitől távol maradni nem akart, nem tudott. 1848. júliusának végén ért haza, de a békés gazdálkodás helyett a tábori élet zajába sietett s szolgálatát, mint orvos, felajánlotta a magyar kormánynak. Kezdetben a nógádi nemzetőri zászlóaljnál nyert alkalmazást, majd a kápolnai csata után dandárfőorvossá neveztek ki s a nagy-sarló uttközet után a hetedik hadtestnél Pöltenberg Ernő mellett hadtörzskari főorvossá léptették elő. Ez állásában egész a forradalom bevégeztéig megmaradt, s a mint a fegyverletétel megtörtént, Aradról csak szeptember végével szabadulhatott.

Most ismét visszatért ő is békés foglalkozásához s tért keresett, melyen szegény elbukott nemzete javára értékesíthesse gazdasági tanulmányait. 1850-ben Pestre jött, s mint-hogy a tervezett gazdképző intézet soha nem létesült, ezt irodalmi uton akarták némileg pótolni s Korizmicz Lászlóval együtt megindították a „Gazdasági Lapok“-at, melynek szerkesztését később Morócz vette át s folytatja maig is, úgy hogy e vállalat ma már egyike legrégebb szaklapjainak s egész könyvtárt képez.

A „Gazdasági Lapok“-ban saját tollából megjelent közhazsnu dolgozatok csak folytatását képezték még a „Magyar Gazdá“-ban megkezdett működésének, midőn a lapnak egyik fő érdekét az ő, külföldről küldött czikkei és tanulmányai képezték, melyekben a porosz gazdasági állapotokat ismertette hazai viszonyainkra való tekintettel. 1848 elején is folytak még e közlemények s „Kálászkok

MORÓCZ ISTVÁN.

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for 'Honapi-és hetinap', 'Katholikus és protestans naptar', 'Görög-orosz naptar', 'Izraeliták naptara', and 'N a p' (hossza, kél, nyug). It lists dates from March 23 to 29 with corresponding events and religious observances.